

(2138)

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fóra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—ESTRANER, 1'50

“CAZA MAYOR”

Catalunya.—Busca'!!... busca'!!

Dato, l'Informal

Si els madrilenys van dir, en broma, «Dato, el Patatero», tots els espanyols podem dir, de debò, «Dato, el Informal». De tots els defectes que com a governant té el senyor Dato, el més greu, el més intolerable, és el de la seva informalitat.

Per la informalitat d'en Dato acaben de plantejar-se a Espanya dos conflictes formidables: el de la vaga marítima i el dels productors catalans. El president del Consell ha fet promeses al personal nàutic i als fabricants, i després, amb pretextos fútils, amb raons de mal pagador, s'ha negat a complir lo promès.

Aquell que no dona compliment a les seves promeses, fa una ofensa als altres, però es fa també una ofensa a sí mateix. «Un home sense paraula no val res», diu el senyor popular. Però quan aquest home és tot un president del Consell, la seva informalitat l'incapacita per a exercir el seu càrrec. Un governant que no compleix les seves promeses, és com un comerciant que no paga els seus deutes. Per decència, no ja solament política, sinó personal i tot, ha de dimidir. La dignitat d'un país és incompatible amb la permanència al poder d'homos que deixen la paraula incomplida i enganyen sense escrúpols als qui tracten amb ells.

El menys que's pot demanar a un governant, és serietat. I el senyor Dato ha demostrat repetidament no tenir-ne. Totes les protestes i totes les actituds enèrgiques dels agraviats estan per endavant justificades. La tempesta es va congriant, per mar i per terra. Ja veurem si tindràn prou forces per a conjurar-la el senyor don Eduard Dato i aqueix La Cierva II que hi ha actualment al ministeri de la Governació.

Acotacions al discurs d'en Lerroux

En les notes aclaratòries que el setmanari *Espanya* posa al manifest dels intel·lectuals espanyols i que els seus confeccionadors han rotulat, desitjant que aixís se nomeni, «Paraulas d'alguns espanyols», hi havia aquesta: «A la vuelta de los años, cuando ya no queda memoria de los actores de esa farsa cerril de la neutralidad, perdurarán, con luz limpia e inmarcesible, la mayor parte de los nombres que firman el Manifiesto. Entonces se dirá: España en la gran guerra europea se había sumado a la causa de la justicia y de la humanidad.» I afegirà: «La selecció espiritual espanyola se limità a un platonisme sentimental que no arribà mai a estovar la farsa asprosa de la neutralitat. Un sol home tingué la clarividència de l'hora solemne, cridant-la a la multitud, i aquest home fou en Lerroux, demanant la guerra al costat de França, la guerra que hagués incorporat a Espanya a Europa.»

Ens hem passat prop de dues dècades proclamant l'europèitització d'Espanya i quan arriba el més propici moment que veuràn els segles, solament un polític professional, arriba a les fatals derivacions de l'empirisme intel·lectual i de tota la política que podríem anomenar «alfonstretzista». Perque en Lerroux demanant l'intervenció se produïx amb una meravellosa lògica política. Si en Maura reclama i ratifica l'honor del pacte de Cartagena, si en Dato ho manté, si en Romanones exigeix una neutralitat benèvola, si en Melquíades Alvarez demana que aquesta neutralitat tingui una àmplia elasticitat i no apareix fatal que en Lerroux, audaç, republicà, capdill de multituds que gonflen la seva ànima amb les ardencies de la Revolució Francesa, parli d'una intervenció que otorgui guanys a Espanya i sigui per a ella lo que per a el Piemont l'intervenció en la guerra de Crimea? I si tota la política «alfonstretzista» reb en lo diplomàtic i en els procediments polítics les influències dels poders moderadors de Londres i de París i no serà com una seqüela indesviable l'aparició d'aquest orador jacobí que pot demanar, sense les responsabilitats gubernatives ni constitucionals, el compliment d'una política que s'inicia amb l'incorporació a la casa reial d'Espanya d'una princesa britànica?

I no, contra en Lerroux, ningú podrà aduir cap forta rèplica que se subjecti a un estricte racionalisme polític. Els únics que's poden oposar a la seva acció, són aqueixos Manelics espirituals que no senten més que un patriotisme territorial i xenofòb i una tradició de l'Espanya cristiana i cavalleresca que ha convertit la península en un immens Tíbet europeu. I en el fons, tots aquests que

s'amotinen contra en Lerroux, no són altra cosa que Manelics xenofòbs, amb la mateixa psicologia dels guerrillers de 1808. Perdura en ells l'odi al «gabatx» que és l'estranger, i l'hostilitat a tot el que ve a remoure la vida castiga del cigroneig, els toros, les revetlles, el guitarrejar i la trona—la trona eclesiàstica o la seglar, és igual. I naturalment, com no s'han d'insurreccionar—un espiritual motí de Squilache—els espanyols de missa i olla, a l'anunci de que hi ha qui vol sostreure'ls a la seva vida de rumiants!...

En Lerroux tingué una objecció justíssima contra aqueixos xenofòbs. «Us negueu a intervenir en Europa i llenceu els cabals i les vides als erms, sense matrius de glories i d'abundancies del Marroc? Una estocada, aquesta interrogació, però en Lerroux oblida completar l'objecció amb la sola idealitat que en la conquesta africana posaven els imperialistes. «Què anem a fer a l'Àfrica?» preguntavem. I ells responien: Anem a complir un manament d'Europa. Fins hi havia qui deia: «Es que'ns obliguen.» Africa era una subordinació a Europa, i la complírem per a conservar davant del món una mica de l'antic decor hispànic. Ara que en Lerroux demana lluitar, no sota Europa, sinó al costat d'Europa, no contra unes tribus patriarcales que viuen entre remats, escoltant la veu savia dels santons, sinó contra un poble dominador i cruel, Espanya deu desentendre's de tot europeisme. Per Europa feiem la guerra marroquí. Ara davant d'Europa, ens empèitim. La xenofòbia se fa evident. «Què se'ns en dona d'alemanys o de francesos? «Què del món? Si tots els pobles s'aixequessin en guerra, restant Espanya la sola nació neutral, una acció de gracies seria resada al Déu de les Espanyes. Quedariem al marge de la vida, però seguiríem pensant que la vida millor era l'espanyola.»

Però contra les proclames d'en Lerroux, les veus udolants de nostres boxers llencen l'acusació de venalitat i de traïció a Espanya. Ell podria glosar la frase d'en Cromwell: «Aquests són els mateixos que un altre dia m'ompliren de gloria». Any enrera, aquí, a Catalunya, tot el catalanisme se li llençà al coll i una idèntica acusació, la de aventurer, li fou feta, i una semblant culpabilitat, la de venalitat, li fou assignada. En aquella època, en Lerroux, per a Espanya, se redressà com un don Pelaio de la reconquesta de l'ànima catalana. Cada elecció guanyada pel partit radical, tenia a Madrid regust de Covadonga, i Castella s'aixamplava al pas d'aquelles multituds dignes d'ésser regides pels Reis Catòlics. Els aristòcrates enyoradiços de palaus reials, les gènts armades i aquelles altres que no sentien les doctrines populars, al votar-lo, s'excusaven amb una confessió patriòtica: «No votem per en Lerroux, votem per Espanya». Aquests ara el denigren i el lapiden. En Lerroux, que deu admirar an en Mirabeau, repetirà la seva frase: «Sé molt bé que hi ha molt poca distància del Capitoli a la roca Tarpeia».

Mes quinze transformacions han vist en

la conducta d'en Lerroux, per a canviar el ditirambi per la lapidació? «Què ha dit en Lerroux que no s'enllaci amb lo que ha estat el credo dinàmic de la seva vida? Quan per les nostres rambles llua en el berret l'escarapel·la espanyola, com en els dies actuals que torna a mostrar-la, agafant-la a la francesa, una sola invocació surt dels seus llavis: «Espanya, la grandesa d'Espanya». I si una lògica presideix el pensament d'en Lerroux és aquesta; si en una doctrina no ha posat contradiccions és en aquesta. Els catalanistes podem seguir recriminant-lo, perque ell és i serà el nostre enemic central, però ¿des de Madrid? ¿des de Sevilla? ¿des de Còrdoba? Podria dil·s'hi: «No repetieu que havia tornat a incorporar Catalunya a Espanya? «No era jo el definidor i el conservador del patriotisme? «No vareu estar a punt d'encendre lluminaries a Madrid, quan per primera vegada se va poguer cridar orgullosament ¡visca Espanya! després de 1898? «A què ve, doncs, aqueixa cridoria, entonant un ¡visca Espanya! que jo us vaig imposar?»

Xenofòbia amb Catalunya i xenofòbia amb Europa. Els catalans eren els homes de llengua no castellana, als quals s'humillava; els francesos i els anglesos són els estrangers, l'enemic. «Que Alemanya és Europa? Bah! Xina declararia la guerra a França i Anglaterra, i els nostres patriotes cridarien: ¡visca Espanya! ¡visca la Xina!, desitjant, si en Lerroux els parlés en nom d'Europa, fos penjat amb la qua més llarga del xino més boxer.

MARIUS AGUILAR

Els espantalls

temporades semblen tímids gafarronets. Passem prop de les garberes plenes de gra i no ens atrevim a moure el bec per por d'una casaca plena de galons que branda al cim d'una forcalla, o per creure que una boina requeteresca penjada a la punta d'una escombra és un monstre espaventable.

Entre tots havíem donat al jaumisme una fama de cosa terrible que certament no's mereix. Nosaltres ja coneixíem a fons al actual carlisme i sabíem que's componia de quatre nois de cases bones, carlistes per tradició, i de una dotzena de xavals mal criats, recrutats entre les *taules d'aiguardent* dels *Centres Catòlics*. L'interès dels clericals en temps de la *Solidaritat* i l'extrem estúpid a que portem moltes vegades la tolerància els republicans, feren que se'ls considerés com un partit digne de tenir-se en compte.

Un valent cop de pit d'en Samblancat ha sigut prou per a reduir al jaumisme a les seves verdaderes proporcions. Al veure que se'ls encarava un home, els peters del tradicionalisme s'han ficat sota les protectores sotanes amb la qua entre potes.

Igualment tots plegats havíem fet massa cas de les menaces gubernamentals que, amb el fuet a les mans, imposaven una neutralitat ridícula. Els representants del governador feien les orelles més grosses que el pobre Jordi per a sorprendre una paraula dels oradors, que de lluny o de prop tingués relació amb la guerra. I en els mítings donava pena sentir als discursaires fent jocs malabars amb les paraules per a que el públic, distret o ensopit, endevinés les intencions.

Ha pujat a la tribuna en Lerroux i ha dit lo que li ha donat la gana, i quan ha dit coses que no han agradat al delegat del governador, el delegat s'ha retirat prudentment per no sentir-les, demostrant-se palpablement que aquella por infantil a les bravuconeries d'en Dato, era una tonteria indigna de un poble que vol fer-se digne de fruir tota mena de llibertats.

Ara ja sabem que aquella casaca que va banzair banzair al cim d'una forcalla i aqueixa boina que penja de la punta d'un pal, són espantalls ridícols molt bons per a tenir a ratlla a les tímides aloses i als porucs gafarrons, però inútils per a confondre als homes conscients i enèrgics que volen i saben dir les veritats en totes ocasions amb el cap dret, el cor tranquil i els punys closos.

JEPH DE JESPU

Els obrers de mar

Engunia el que està succeint d'un quant temps ençà en matèria de conflictes obrers... Ve una vaga, o una menaça de vaga, i els patrons pacten una avinença amb els treballadors. El conflicte queda resolt. Les autoritats i el mateix Govern, si han intervingut en les gestions conciliadores, canten victòria. Es parla del tacte, de la discreció, de l'habilitat i de l'intel·ligència de governadors i governants, en primer lloc, i després del patriotisme de les dues parts avingudes. Però, al cap de poc temps, de la banda dels qui treballen comencen a sortir planys. Què ha passat? Ha passat que les condicions de l'avinença no es compleixen, que els pactes escrits resulten papers mullats, i que tot està igual o pitjor que abans.

En pocs anys hem vist nombrosos exemples d'aquesta informalitat. I això que és una informalitat de tal caràcter és deshonrosa pels qui la cometen. És un veritable crim. Encara resulta més lleig el cas quan, com veiem sovint, el Govern o les autoritats que d'ell depenen han avalat les promeses dels patrons o han pres la iniciativa de la conciliació.

Enganyar als obrers, se'n diu d'això en llenguatge clar. I aquest engany, no solament és una baixesa, sinó que és una imprudència perillosa en extrem. Trobant-se enganyats, els treballadors senten un natural impuls d'ira i de revenja. Es mostren fonamentalment ressentits, no ja per la lesió dels seus interessos de classe, sinó per l'agravi a la seva dignitat d'homes. La injustícia, acompanyada de la burla, és fa intolerable.

Els patrons, les autoritats i els governants que no compleixen els pactes contrets o les promeses fetes, juguen amb foc. Quan el conflicte, per les seves culpes, reneix, no tenen dret a invocar cap raó, ni mereixen tant sols que se'ls escolti. Els qui manquen a la paraula donada queden descalificats i perden tot el prestigi per a seguir posteriorment altres negociacions. Si les coses s'agraven i venen fets dolorosos, ells ne són els responsables.

**

Ara ens trobem, precisament, en un d'aquests casos. El personal nàutic, que temps enrera va sostenir una admirable vaga, s'ha vist obligat a menaçar amb una de nova davant l'informalitat d'armadors i governants. El treball a bord dona lloc a molts abusos, i els obrers de mar exigeixen una reglamentació que els serveixi de garantia. Amb el ff de dictar aquesta indispensable reglamentació, va ésser formada una comissió composta de tres delegats dels obrers, tres dels patrons i un representant del ministre de Marina. El reglament elaborat va obtenir el vot de tots els individus de la comissió, menys el d'un delegat dels patrons. L'Institut de Reformes Socials va donar-li la seva conformitat. El Govern va aprovar-lo. I quan el personal nàutic esperava, segons la promesa feta pel senyor Dato, que un Reial decret posaria tot seguit en vigor el reglament, surt el president del Consell amb el ciri trencat que, havent-hi una part de armadors disconformes, era necessari sotmetre la qüestió al Parlament.

No cal dir l'efecte que aqueixa informalitat ha produït en el personal nàutic. Les més importants associacions formades per aquest han acordat anar a la vaga, i l'han anunciada ja oficialment per a el dia 28 del present mes. Donades les actuals circumstàncies, la paralització del tràfec marítim causaria un conflicte extraordinàriament greu i temible.

Govern i governadors estan realitzant gestions per a evitar la vaga. No sabem si ho lograràn. Ens sembla, emperò, que aquest cop els mariners no s'accontentaràn amb bones paraules. Els procediments habituals del senyor Dato, no sempre són oportuns. De vegades la vaselina, per comptes de suavitzar, irrita...

FULMEN

[Handwritten signature]

Els valents de la colla d'en Jaumet

—Apa, veniu, Miserables!...

Sonata XLV

Si que hi vaig anar a l'inauguració de les obres de l'Exposició d'Indústries Elèctriques. Allò era una olla però feia molt bonic; si no hi hagués hagut res més que la gent i la muntanya encara n'hauria fet més. Què hi farem? Sempre té d'aver-hi taps.

També vaig anar a sentir an en Lerrooux. El «Soriano» feia patxoca, mai, ni en Montero, ni els de la pantomima, ni ningú havia vist un ple semblant en aquell teatre. Ademés, tot de banderes i banderetes i un lleterero fument-se de la neutralitat.

Arriba don Alexandre, tot-hom fa ballmanetes, don Hermen fa unes prudentes advertències i en Lerrooux de blau i blanc deixa el *jipi* i comença el seu discurs.

Lo primer és un càntic a la vida que'ns fa enrecordar el *caudillo* d'altres temps; després se'ns posà sentimental i a nosaltres, la veritat, aleshores ens semblà bromista.

Desseguida, transformat en poeta, cantà la França revolucionaria i la Revolució en sí. Amb gran habilitat portà la qüestió cap al costat d'Espanya i un cop aquí vingà fer el patriota.

Després se les hagué amb el Govern, això no costa gaire, però ho feu en tal forma i amb tals arguments que jo, la veritat, me preguntava: Parla en Lerrooux o parla en Maura?

Desseguida parlà de nacionalisme i ens semblà que no lo entien o lo que és pitjor, que no lo quèren entendre.

Després va i se'ns barallà amb la monarquia, no està mal però, ja ho sabem. Lo que digué molt sensat, fóren una serie de consideracions sobre la guerra del Marroc.

A continuació, molt, però molt enterat, ens va parlar de diner, res, que semblava que sentís a don Frederic Rahola; el mal és que em semblà que la major part de la concurrència va quedar-se *in albis*.

I ja fórem a la qüestió de la neutralitat. Digué mal dels capitalistes, se fumé del poble i va cantar l'ideal.

Ens contà que estavem en:

- Crisi constitucional
- política
- nacional
- espiritual

Total: adinyats.

Crítica als partits polítics; dels conservadors ne digué poc de particular; dels liberals... dels liberals deixem-ho córrer; dels republicans, ah! dels republicans ne feu la dissecció com el que sab allà on va i que coneix amb qui tracta.

Seguí una admirable defensa de l'Anglaterra deslliuradora de pobles, civilitzadora. Creieu-me jo'm preguntava: A qui escolto, al anglòfil poeta Josep Carner o an en Lerrooux? I era al emperador del Paralel.

Al últim digué que teniem d'anar amb els aliats i el delegat del governador, grinyolà:

- Com diu? No pot seguir.
- Si no li agrada, deixi-ho!
- Pocs modos!
- Au!
- Miri, que me'n vaig.
- Ja tindria d'ésser fóra.

I en Coll que guilla dient que ja s'havia acabat el míting. És un bromista. Precisament aleshores va venir el bò i don Alexandre va dir lo que va volguer i van cridar:

visca França! i visca Bèlgica! i visquin els aliats.

Ja esteu enterats; i ara què'm dieu del conflicte de la mar? En Dato no ho sab, sembla, que les burles fan com les processons que tornen allà d'on han sortit. Ell s'ha fumut dels regionalistes, dels republicans, dels obrers, dels burgesos, però, nois, me sembla que la processó torna i me sembla que també aquesta vegada qui rigui el últim riurà més a gust.

Beguda!

MORITZ LIV

LA FUTURA (?) EXPOSICIÓ

El noi Pich s'ha lluit. Tenia empenyo en donar-nos, en línies generals una idea del cèlebre Certamen que un grupet de tranquils té projectat, i el diumenge ens va fer sortir de casa, convidant-nos en termes rimbombants a pujà a Montjuïc, perquè vegessim l'hermós començament del gran sarau.

«—Veniu-hi tots—va dir-nos.—L'espectacle serà meravellós, transcendental, estupendo!... La nova Barcelona, d'aquesta festa es va a posà al davant de les grans capitals que'l món admira. No hi falteu, ciutadans!»—Hi vam anar, i... en efecte, gatzara com aquella jo no crec que l'haguessim vista mai.

Que's desin Puiginyós i La Tarumba, que pleguin Vimbodí i Castellbisbal; quan el gran Pich exclama: Ara m'hi poso!... boca abajo tot-hom!... Està probat. Què componen les festes famosíssimes d'aquests pobles tres voltes immortals, al costat de la *juerga* inoblidable que'l diumenge passat vam presenciar? Qui podrà mai pintar-lo aquell bell quadro? On és la ploma, el guix, el llapis blau capaç de fer tan sols un debíl croquis d'aquella ceremonia inaugural?...

Aquí quatre parelles andaluses ballen un *agarrao* molt marcat, mentre la gent punteja una sardana al sò d'un acordeó i un contrabaix. Allà uns quants regidors, sota d'un toldo, pregunten a quina hora és el brenar, tot fingint que aplaudeixen els discursos que fan uns cavallers molt estirats.

Més amunt un pallaso, blanc de cara i amb una estrella verda sobre el nas, fa de l'Exposició un perfecte elogi, amenitzant l'arenga amb salts mortals. Més avall hi ha un teatret de putxinel·lis, en el qual en Titella i en Bernat causen l'admiració de la quixalla i fins la de no pocs homes ja grans.

En un recó hi ha un bar amb camareres, en un altre un petit cafè cantant; sota d'un roure venen carquinyolis; sota d'un pí, bunyols de bacallà.

—Avellana torrada!... Qui la peta!... —Taronges a tres déu! —*Chelats, chelats!*... —Tot-hom riu, tot-hom balla; Palegria s'ha vessat pel broc gros, muntanya avall. I en tant la multitud, entusiasmada, s'escampa per planures i barrancs, la Junta directiva dels Elèctrics celebra una sessió... a la Font del Gat.

¿Què tal?... ¿Com és possible no admirar-se de l'èxit verament fenomenal que ha obtingut lo que pot dir-se'n el pròleg del Certamen, amb que uns quants avispats van a enriquir a la noble Barcelona?...

El gran Pich s'ha lluit; no's pot negar. Tota la gent que encara té senderi ho diu des de diumenge: —Es un gegant!... Si aixís ha combinat el primer acte, calculeu lo demés com anirà!...

C. GUMA

Notes de la repressió 1910

1 *janer*.—A les tres de la matinada sortirem de la presó vella del carrer d'Amalia, on hi havíem passat 133 dies.

A mi va tocar-me ésser de la darrera remesa, en número d'onze. Deixarem un mallet, en Cristòfol Colom, agafat junt amb mi. Ronda amunt, camí de la presó celular, vegerem amb alegria un convent o església cremada: déu ésser el o la que dona al carrer de Sant Antoni Abad.

Al company Gili va caure-li un paquet de roba. Algú va ajudar-lo a posar-se'l a la espatlla, puix ell no podia sol, lligat com anava.

A les tres i mitja arribarem a la presó celular, amb un fret que pelava. Ens feren lloc no sé quants soldats i reixes, fins que'ns pengueren la filiació de un a un, escorcollant-nos, fent-nos deixar els quartos als que duíem més d'una pesseta al damunt, i prenent-nos no sé si dugues o tres vegades més, la filiació.

Ens portaren a la aglomeració número 4, que correspon a la sexta galeria.

D'allí n'havien sortit, dos o tres dies abans uns trinxeraires, un dels quals, en Pere Duaso, del que no n'he sapigut res més d'ençà que fugí a França, va abraçar-me content de tenir-me aprop.

2 *janer*.—Un metge va vacunar als 24 que omplírem la aglomeració quarta. Tot-hom va rentar-se la ferida; jo no. Però també quasi vaig ésser sol a sofrir els efectes de la operació que m'enfebrà per una pila de dies.

3 *janer*.—Va venir un jutge militar. Va demanar a varis presos dels que jo m'havia ocupat, publicant queixes en *El Progreso*.

Després va cridar-me a mi, renyant-me de maia manera, perquè m'cuidava tant dels altres.

6 *janer*.—A la rotonda de la presó va celebrar-se un concert pel coro de la presó, reunint-nos tots o quasi tots els presos pels succesos de juliol del any anterior, en número de 400.

M'havien escrit que teníem la llibertat a la vora, amb tota seguretat, i al conèixer amics de Capellades, que no'ns havíem vist feia cinc mesos al menys, vaix escabullir-me per dils-hi la nova. Un empleat amb etxures torquemadesques, com molts ne corren, va donar-me una empena i uns insults.

27 *janer*.—Vingué a la presó l'Emilia Iglesias, cridant a vinticin presos. A mi i a algun altre va fer-nos firmar un sellat, en blanc, notificant-me que la causa de Capellades havia passat a la jurisdicció ordinària, per haver-se inhibit el tribunal militar. S'ha d'haver estat mesos a la presó per a entendre el valor de la noticia.

29 *janer*.—Va venir un jutge a notificarnos oficialment el canvi del tribunal jutgador.

Dies passats havíem escrit una carta al senyor Ródenas, demanant-li que'ns deixés anar cada dia a pendre una estoneta ei sol, i quan ja desconfiavem varem ésser traslladats els uns a tallers número 4, els altres al número 1, on hi havia sol i esbarjo.

Els amics Juli, Monzó i Frederic González, de Badalona, m'indicaren l'idea d'obrir una subscripció entre'ls presos per a afavorir als damnificats a França amb motiu d'uns aiguats. Varem reunir 111 pessetes.

També va indicar-se'm la conveniencia d'enviar un document al alcalde de Barcelona. Se m'encarregà la seva redacció, firmant-lo 161 presos, entre ells en Zurdo Olivares.

Era'l 5 de febrer a les quatre de la tarde quan, firmat el document i repartit el ranxo, varen cridar-nos als presos de Capellades. Jo vaig fer un salt, tombant la *camela* que tenia vora'ls peus.

—Serà la llibertat—vaig dir—i vaig endevinar-ho.

Lo difícil és per mi, ara, explicar el terrabastall que va armar-se als tallers 4, a l'hora de despedir-nos. Tot-hom s'abraonava damunt nostre, allargant-nos la mà. Varem veure'ns apurats per repartir lo poc que teníem entre'ls companys que en l'ergástula quedaven.

Arribà la llibertat provisional, que fou definitiva, per sobresseïment d'una causa filla de la passió política d'uns homes sense escrúpols, i arribarem al poble acompanyats d'una munió infinita i la orquestra, entre obsequis i proves d'estimació que mai oblidarem.

J. COSTA I POMÉS

Aquestes notes són continuació de les publicades ara fa un any, en LA CAMPANA DE GRACIA.

DE LA GUERRA

FETS CONEGUTS DEL 16 AL 22 DE JULIOL DE 1915

Per terra

Els austro-alemanys han pres novament l'ofensiva a Polònia i a les províncies bàltiques. En aquestes últimes han avençat considerablement, portant pot-ser l'intent d'apoderar-se de Riga. A la Polònia, els seus avenços han estat més reduïts. S'han acostat a Varsovia pel nord i a la línia Ivangorod-Lublin-Cholm pel sud. Però la resistència russa ha estat enèrgica, especialment en la darrera regió, de manera que els austro-alemanys no han aconseguit, per ara, cap èxit transcendental. Podran conservar els russos Varsovia i la línia del Vístula, o bé hauràn d'abandonar la capital de Polònia i retirar-se a la línia del Bug? Encara que això succeís, els austro-alemanys no obtindrien un èxit definitiu ni molt menys. Rússia és tan vasta, que no li ve d'uns quants milers de kilòmetres quadrats.

En el front occidental, més calma que en la setmana anterior. Lluita principalment l'artilleria grossa. Accions locals d'una banda i altra, amb petitíssims resultats. Ultimament els francesos han pres altre cop l'ofensiva a l'Alsàcia, cap al nord de Muster, havent guanyat algun terreny des de la primera embestida.

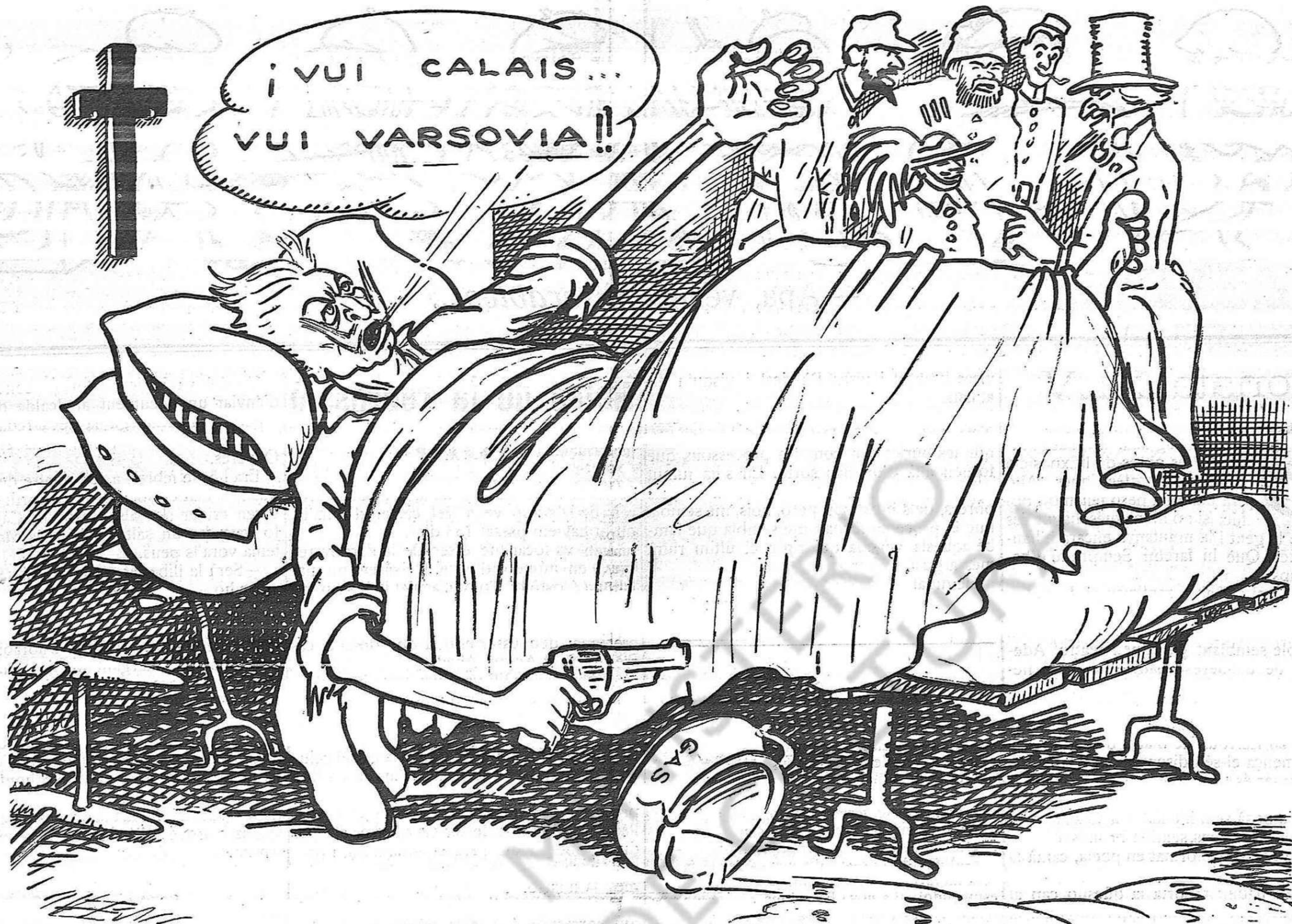
Els italians han emprès una enèrgica ofensiva en la línia del riu Isonzo. Els seus atacs principals els han realitzat sobre la ciutat fortificada de Goritzia, centre de la resistència austriaca. Han pres els italians nombroses trinxeres i una part de les altures que dominen Goritzia, i han fet prop de 4.000 presoners. La batalla continua.

Al Càucus, els russos han guanyat nous territoris i s'han apoderat d'algunes poblacions més. Als Dardanels i a la Mesopotània, res a se-nyalar.

Per mar

Una forta esquadra de creuers i torpeders italians ha bombardejat la costa austriaca cap a la banda de Càttaro. Quan l'esquadra tornava a la costa d'Itàlia, va ésser atacada per submarins austriacs, resultant enfonsat el creuer *Guiseppe Garibaldi*, de 7.000 tonelades, construït en 1899. Quasi tota la tripulació va salvar-se.

Les darreríes de l'home

L'Oncle Sam, metge:—No hi ha res a fer... Es la revifalla de la mort!...

Els submarins i torpeders russos han seguit enfonsant navilis turcs en el Mar Negre. El dia 20 fou sorpresa pels torpeders una flota de 59 velers otomans, carregats de farina. Els vaixells van ésser tirats a fons i les tripulacions quedaren presoneres.

En canvi, fa dies que els submarins alemanys del mar del Nord no donen senyals de vida. La cosa resulta estranya. A què deu ésser deguda?

Per l'aire

L'aviació francesa ha entrat en un període d'activitat extraordinària. Cada dia les esquadres aèries fan ploure bombes damunt les estacions ferroviàries i altres punts importants dels teutons. En la feina hi intervenen també els dirigibles. Això constitueix una seriosa molestia per als alemanys.

En el convent de les Reparadores començaran un dia d'aquests una mena d'exercicis espirituals dedicats exclusivament a les «modistes i dependents».

Si dits exercicis fossin de gimnasia rítmica i dirigits per un pàter jove i maquetó, augurariem una gran concurrència de dependents i modistes al citat convent.

Apa, mossèn, quina xamba!
No cal fer-ne escarafalls
dels àngels del «Tupinamba»
i de cà la Joana Valls!

Durant el mes de juny, la Comissió d'Acció Catòlica ha repartit la friolera de 24,600 fascicles i llibres de propaganda.

Fins en això s'assemblen els nostres clericals als alemanys...
En la propaganda... fula.

El pinta-mones clerical Antoni Utrillo ha pintat, per encàrreg del bisbe de Vich, un retrat del papa Benedictè XV, de gran paregut.

Que no ho faci córrer gaire, que, si el fiscal se'n entera, li passarà el llapis roig.

Perquè si és de molta retirada al original, forçosament deu semblar una caricatura.

I a nosaltres totes les caricatures del Sant Pare ens han sigut denunciades.

El salt de la perdiueta.

Tres regidors del nostre Excel·lentíssim, que responen als noms de Matons, Serrat i Vidal i Valls s'han adherit al «Bloc Republicà».

Lo que més convingui.

Dels dos primers, no hi ha res que dir-ne, però respecte al altre, al senyor Vidal i Valls, el regidor de les cabres, la patum de Foment, la momia més seca del Municipi, respecte a aquest sí, pot assegurar-se que'l nou partit ha fet una galdosa adquisició.

Es llàstima, perquè el Bloc anava ben orientat. I pot seguir sa gloriosa via si es decideix a esquivar-se els borinots des del començament.

Torna a publicar-se, a Madrid, en forma de revista, *El Nuevo Régimen*, porta-veu dels federals d'en Pi i Margall.

En son primer número reproduïx el cèlebre programa del partit.

Benvingut siga a la palestra.

El director dels Tramvies s'ha compromès a edificar pel seu compte la primera casa destinada als periodistes barcelonins.

Es clar.

Els periodistes es porten tant bé amb la companyia!

I ell és un home tan agrait!

Perquè s'ha de confessar que amb el seu acte rumbós ha demostrat un agraïment... com una casa.

Sis espavilats clergues s'han disputat aquests dies una plaça de canonge de la nostra Catedral.

Les oposicions han sigut molt renyides.

I es comprèn que hi hagi empentes. Es tracta d'una canongia!

Cap a Madrid se n'ha anat l'il·lustre senyor Cambó; El viatge ha despertat una gran espectació.

—Què hi anirà a fè a Madrid?—
pregunta la nostra gent—
Va a repetir allí lo dit en el seu discurs valent?

Misteri absolut!... Misteri que'ns podria revelar qui sab si algun ministeri!

Dos regidors, un veterinari i el comandant senyor Mendiola han anat a Valencia per a comprar cavalls amb destí a la guardia municipal.

Ei!... a comprar cavalls i, de passada, a menjar xufles, que refresquen.

El bisbe de Solsona ha regalat al Museu Tarragoní una nombrosa col·lecció de monedes antigues.

Ja es comprèn que devien ésser antigues. Regalar monedes un bisbe? Per força deuen ésser monedes fóra de circulació, de les que no passen.

El papa Alexandre VII, preguntà, un dia, al bibliotecari del Vaticà, que era seglar:

—Com és que no es casa, vostè?

L'empleat respongué:

—Per poguer-me fer capellà.
—i doncs... ¿per què no es fa capellà?
—Per poguer restar lliure dat cas de sortir-me la proporció d'un bon matrimoni.

No han llegit el número de *Los Miserables* corresponent a abans d'ahir?

Doncs els el recomano.

Hi ha en ell un «fondo» d'en Samblancat, referent a la projectada Exposició d'Indústries Elèctriques, que sembla un esclat d'obús.

El formidable escriptor vé a dir als barcelonins: alerta, no us deixeu timar. I en poques i cruces paraules intenta demostrar que l'Exposició no arribarà a fer-se i que si es fa serà un fracàs per tot hom... menys per certs mangonejadors i per certs periodistes poc escrupolosos que se ompliran les butxaques de pessetes.

Llegeixin l'article, que val la pena.

Im premta LA CAMPANA I L'ESQUELLA.—Oim, 8.

OBRA NUEVA DE EXTRAORDINARIO ÉXITO

KULTUR

Antología bárbara de los tiempos modernos
:: Album de caricaturas ::

Anthologie barbare des temps modernes
:: Album de caricatures ::

UNA PESETA

UN FRANC